

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 180. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296830272/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

rer meget sigende med den «Gnist [af] den himmelske Ild», som er Ewalds digterevne (s. 98).

Ewald som digter beskrives ikke udefra – ved en opregning af arbejder og æresbevisninger – men indefra, hvad der jo er forståeligt nok i en selvbiografi. Hovedstykket er det allerede nævnte kapitel i tredje hæfte om Høyen (I). En lovsang til det sted, hvor han oplevede en første digterisk læftelse, og til vinen, som var dens umiddelbare årsag, men frem for alt til digterevnen selv, som nu helt har erobret hans indre. Dengang vidste han ikke, at hans lod var at blive snydt for en lynende skæbne, og han ville næppe have accepteret en sådan viden. Men nu er han indviet af tragediens muse og fuldt bevidst om sin undtagelsesposition. Med geniets ret hæver han sig over de mennesker, som blot følger det almindelige livs regler, og digter sig bogstavelig talt ind i himlen.

Det var først og fremmest tabet af Arendse, der gjorde Ewald bevidst som digter, og han spørger på et tidspunkt sig selv, om han hellere ville have undværet det hele – »denne hellige Flamme, dette Forsmag paa Himmelen» (s. 139f), som altså både er elskov og digt, tab og erindring, smerte og smeltende fryd i én uløselig knude. Svaret er nej.

Samtidig gør han opmærksom på, at denne forsmag på himlen er den væsentligste årsag til alle de moralske fejltrin, han har begået. Den har »fordærvet eller i det mindste forværret» hans hjerte (s. 140), og det hører med i ovennævnte kompleks af alt det, som Ewald ikke fortryder. Ganske vist skynder han sig at forsikre, at hvad der er sket for ham, næppe ville ske for andre, som kom i berøring med de samme grundkræfter i tilværelsen. I alle andre hjerter end hans »besynderlige, romanske, altforvarme, alt for entusiastiske» ville disse kræfter givervis kun befordre meget respektable dyder (sst.). Men idet han derved yder moralen en teoretisk reverens, pointerer han blot yderligere sin egen særstilling. Vel anbragt i sin flammende digterhimmel trækker han stigen op efter sig. Nede på jorden står pastor Schönheyder.